

Kiến tạo một Việt Nam mới, nhưng nhà dân chủ của chúng ta không thể bỏ qua NGUYỄN TẤT C và SẼ THẬT.

- Tất cả những nhà đấu tranh dân chủ ở Việt Nam cũng như trên khắp thế giới đều nhận thức và xác định rõ một mục tiêu rõ ràng: họ đang đấu tranh vì một nền chính trị dân chủ và một xã hội tự do. Theo cách đó, dân chủ tự do có thể là một tiêu chuẩn của một đất nước, một thế hệ người, một thế hệ người nhưng suy cho cùng đó không phải là một đích cuối cùng của một dân tộc, của nhân loại. Nó chỉ là phương tiện để đạt đến một cái đích to lớn và vĩnh cửu: sự phồn vinh của quốc gia và sự thăng tiến của một chế độ dân tộc hay nói rõ ràng ra là của nhân loại.

Vì mọi điều kiện và tiềm năng hiện có của con người trong thời đại này, dân chủ là phương tiện không thể thiếu, hữu hiệu và tất yếu nhất. Trong bất cứ một thời đại nào cũng có những giá trị được coi là đúng và giá trị dân chủ trong thời đại chúng ta cũng vậy. Quý vị thấy đấy, nhiều khi cuộc đời này không cho chúng ta nhiều hơn một con đường để đi. Khả năng hữu hạn của chúng ta đã giới hạn khả năng của chính mình. Vì điều kiện, trình độ và tầm nhìn hạn chế, nhân loại chỉ có thể chọn một con đường để tiến về phía trước. Và bất cứ sự lựa chọn phương tiện sai lầm nào cũng sẽ dẫn đến một kết quả khó khăn phức tạp. Ngày hôm nay để có được an sinh, phồn thịnh như hiện tại thì giới có một phương tiện hữu hiệu nào khác ngoài thể chế dân chủ không? Có thể nói là không! Lấy một ví dụ trên đây về dân chủ là để chứng minh cho cái thiện ý của tôi rằng: thật hiếm khi ai đó phát biểu: “có nhiều phương tiện khác nhau để đạt được cùng một mục đích”. Không phải vậy. Hãy để tôi tiếp tục lấy dân chủ làm ví dụ như dưới đây.

Nhân loại đã lựa chọn dân chủ. Đó có thể là nền cộng hòa để nghỉ hay nền cộng hòa theo thể chế; cũng có thể là nền dân chủ để tạo nên sự bình đẳng xã hội như các quốc gia Bắc Âu hay là nền dân chủ coi trọng sự công bằng và cạnh tranh kinh tế như Hoa Kỳ, Anh, Pháp... Dù hình thái khác nhau nhưng chúng vẫn là những nền dân chủ thực thể. Có thể quý vị cho rằng thể chế này hay thể chế kia nói ra một điều hiển nhiên như thế. Xin trả lời, điều tôi muốn nói ở đây là để đạt được một mục đích chúng ta có thể tận dụng nhiều phương tiện. Nhưng các phương tiện đó dù

đa đồng đồng n thá nào, ván giáng nhau vá bán chát và ván giá đác nháng nguyên tác cá bán cáa mác đích ban đáu. Chúng ta chá nên nói: nháng pháng tián khác nhau vá hình thái nháng giáng nhau vá bán chát sá đáa đán cùng mát mác đích. Bái váy, sá lách lác cáa pháng tián sá đán đán sá sai khác cáa mác đích. Trong cuác đáu tranh đòi nhán quyán, dân chá hián nay tái Viát Nam, vái tâm tá bái rái cáa mát ngái trá, tôi thiát nghĩ ván đá pháng tián và mác đích phái đác đát ra mát cách nghiêm túc.

Đồng ý rằng có nhiáu cách ván đáng dân chá khác nhau. Tùy theo đáu kián và tiám lác cá thá cáa mái cá nhân, mái nhóm ngái, nháng nhà đáu tranh có thá ván đáng theo các cách khác nhau và linh hoát trong táng tình huáng. Nháng blogger viát bài phê phán hián thác xã hái; các luát sá bệnh vác nhán quyán trong táng vá án liên quan đán dân oan, đán các nhà dân chá và nêu lên các ván đá pháp lý hián đang tán tái trong chá đá ; các chác sác tôn giáo báo vá quyán tá do hành đáo và báo vá tín đá khái sá chán ép cáa chá đá...Tát cá nháng hoát đáng này đáu vái mác tiêu đòi lái nhán quyán bá tác đát, đáu tranh xây đáng thá chá pháp trá, háng tái mát Viát Nam dân chá, tá do, thánh váng.

Nháng xin láu ý cho cũng nhá bát cá sá viác, hián táng nào khác trong thá giái, dân chá cũng có nháng nguyên tác tá thân cáa nó. Nguyên tác là nháng quy tác gác rá chá đáo hành đáng, là cá sá đá nhán đán mát sá viác, hián táng; tá đó phân biát nó vái vô vàn nháng sá viác, hián táng khác mà không có bát cá sá nhám lán nào. Khi mát sá viác, hián táng đánh mát đi nguyên tác cáa nó thì nghiám nhiên tá phá nhán và loái bá chính mình. Vì váy trong quá trình ván đáng dân chá, dù phái đái phó vái nhiáu tình huáng khác nhau, nháng nhà dân chá phái giá váng các nguyên tác dân chá. Chính nháng nguyên tác này giúp há đác nhán dân nhán đán nhá nháng nhà dân chá chá không phái là nháng tên phát xít, không phái cáng sán, cũng không phái nháng kác hái nào khác. Giá váng giá trá và lý táng giúp mát nhà dân chá trá nên đáng tin cáy, có uy tín và táo đác nháng to lán hán; tá đó cuác đáu tranh cáa há sá hiáu quá hán.

Nhiáu ngái bán đã nói vái tôi rằng: tôi các đoan và cáng nhác trong cách nhìn nhán tình hình thác tá và lách sá; dân chá là tôn tráng sá khác biát nên chúng ta không thá áp đát cái pháng cách mình cho là đúng lên ngái khác; và rằng dân chá là nhán văn náu không sá không khác gì cáng sán. Đúng! Dân chá là nhán văn, là tôn tráng sá khác biát. Nháng mát thá chá còn là chính nó náu nó giá đác nguyên tác ván có. Và hán náa, mát giá trá chá thác sá tát đáp khi nó tôn tráng sá thát, không vì bát cá lý do gì mà đá đái, tháa hiáp, láp liám sá thát. Trác khi xét đán nháng nguyên tác khác cáa dân chá, chúng ta phái báo đám DÂN CHỖ ĐỒNG HÀNH VỚI SỰ THAY THAY. Dân chá sá cháng có gì đáng nói náu nó không đám báo sá thát.

Vì tá chính nguán gác và bán chát cáa mình, dân chá tá do không chá là đa đồng, báu cá tá do, tá do cá nhân và pháp trá; nó còn có nghĩa là “khai sáng”. Khai sáng là mát ná lác đáa cá nhân, tha nhán hay là cá xã hái thoát ra khái tình tráng “vá thành niên” do chính chúng ta táo nên đá tián đán mát tráng thái tá duy mánh má, đác tá do, có khá năng nhán thác thá giái mát cách đác láp và chân xác đá cuái cùng là đát đán sá tián bá. Theo cách hiáu đó, cuác đáu tranh cho dân chá là mát ná lác ván đáng đá TIáN Bá. Váy làm sao đá có tián bá? Tráng thái này chá có thá đát đác thông qua mát quá trình nhán thác và hành đáng đúng vái sá thát. Tián bá sá chá đán vái nháng ai dáng cám đái mát sá thát, nhìn nhán thá giái nhá nó ván có và làm cho ngái khác cũng nhán thác đác sá thát đó. Socrates đã cháp nhán hình phát uáng thuác đác khi bá

k&t t&i “làm h& h&ng thanh niên” ch& đ& ch&ng mình ni&m tin c&a ông vào nh&ng đi&u ông cho là đúng. Đó là m&t trong nh&ng minh ch&ng s&ng đ&ng trong lòng tôi v& m&t lý t&ng: s& th&t là s& th&t, s& th&t ph&i đ& c trình bày nh& chính nó và không có ph&ng ti&n “linh ho&t, uy&n chuy&n” nào có th& đ& c ch&p nh&n n&u nó g&t b& s& th&t. Vì ti&n b& không th& đ&t đ& c n&u ph& nh&n, l&p li&m hay đánh l&c h&ng nhìn nh&n s& th&t. M&t cá nhân, m&t dân t&c không th& thay đ&i s& ph&n, không th& thay đ&i l&ch s& n&u ch&a đ& đ&ng c&m nhìn nh&n s& th&t. Xin l&u ý r&ng “s& th&t” mà tôi đang đ& c&p là nh&ng s& ki&n đã x&y ra trong m&t hoàn c&nh l&ch s& c& th& và đã đ& l&i h& l&y nh&t đ&nh. Nói tóm l&i, s& th&t là khai sáng, khai sáng là dân ch&; không có s& th&t thì không có dân ch& th&c th&, cũng không th& có đ& c s& ti&n b&.

Dù s& đ& cao và v&ch rõ s& th&t có th& làm cho cu&c v&n đ&ng hi&n nay g&p nhi&u khó khăn, nguy hi&m h&n. Nh&ng không ph&i vì th& mà chúng ta né tránh nó. M&t s& nhà dân ch& đã vi&n d&n t& t&ng H& Chí Minh nh& là cách tìm đ& c s& “chính danh”, tránh b& quy ch&p và tranh th& đ& c s& &ng h& t& nh&ng ng& i dân tôn sùng H& Chí Minh nh& th&n t&ng. Nh&ng có bao gi& h& t& h&i: h& ph&i bi&n mình v&i ng& i dân ra sao khi m&t ngày nào đó h& s& H& Chí Minh đ& c b&ch hóa? Chúng ta không th& vì nh&ng cái l&i tr& c m&t mà b& qua nguyên t&c và s& th&t. &y là ch&a nói trách nhi&m c&a m&t nhà dân ch& là ph&i khai sáng cho nhân dân, không vì b&t c& hoàn c&nh nào mà ch&i b& s& th&t hay khi&n cho ng& i dân ng& nh&n s& th&t, ti&p t&c bám víu vào s& đ&i trá. Có nh&ng khó khăn mà chúng ta nh&t thi&t ph&i v& t& qua n&u mu&n đ&n đích mà không th& dùng cách đi vòng nào khác. Nói nh& th& không ph&i là tôi coi th&ng nh&ng t&n th&ng và nguy hi&m mà nh&ng nhà dân ch& ph&i đ&i m&t khi trung thành v&i nh&ng nguyên t&c và lý t&ng trong cu&c đ&u tranh v&i ch& đ& đ& c tài. Nh&ng t&t c& chúng ta đ&u bi&t r&ng th& gi&i hôm nay không ph&i là th& gi&i c& đ&i năm 399 tr& c Công nguyên, nghĩa là khi đ&u tranh, dù ph&i g&p ph&i nh&ng t&n th&t không th& tránh kh&i, nh&ng nh&ng nhà đ&u tranh c&a chúng ta s& đ& c b&o v& m&t cách t&ng đ&i b&i m&t th& gi&i ngày càng minh b&ch và công lý đang t&ng b& c đ& c th&c hi&n.

Cu&c đ&u tranh cho t& do là m&t hành trình cam go và ph&c t&p. Nh&ng nó cũng là cu&c v&n đ&ng đáng làm nh&t, chính nghĩa nh&t. Đây có th& xem là m&t s& nghi&p vĩ đ&i, m& ra trang s& m&i cho dân t&c. Không vì nh&ng nghi&ng, b&t an nào khi&n cá nhân tôi m&t ni&m tin vào giá tr& dân ch& và cu&c v&n đ&ng dân ch& này. Nh&ng không có con đ&ng d& dàng nào đ& đ&t đ&n m&t thành t&u l&n. Ch&n nh&ng cách d& dàng cho m&t công vi&c quan tr&ng s& đ&a đ&n nh&ng sai l&m kh&ng khi&p. H&n n&a, m&c đích cu&i cùng c&a chúng ta là m&t Vi&t Nam kiêu h&nh ph&n th&nh và t& do. Th& h&i m&t dân t&c làm sao có đ& s& c m&nh tinh th&n đ& tr&n nên kiêu h&nh trên vũ đài th& gi&i v&i nh&ng con ng& i ngay c& s& th&t cũng không dám đ&i m&t? Hào khí và trí tu& c&a dân t&c tr& c h&t th& hi&n & s& tôn tr&ng s& th&t, đ& ngay t& nh&ng s& th&t dù đ&ng cay và t&i t& đó, chúng ta đ&ng lên trong tinh th&n m&i, t& duy m&i.

Dân t&c Vi&t Nam tr& c b& c ngo&t l&ch s& khó khăn này đang c&n nh&ng con ng& i nh& Phó Đ&c Chính hi&n ngang tr& c máy chém khi&n k& thù ph&i khi&p s&. Tinh th&n th&ng tôn nguyên t&c và s& th&t, không khoan nh&ng, không th&a hi&p vì lý t&ng đã t&o nên b&n lĩnh anh hùng v& t& th&i gian c&a nh&ng nhân cách l&n nh& Socrates & Hi L&p c& đ&i hay Phó Đ&c Chính & Vi&t Nam th&i thu&c Pháp. Vì th&, mu&n đ&u tranh đ& xây d&ng m&t ch& đ& Dân ch& - Pháp tr&, ki&n t&o m&t Vi&t Nam m&i, nh&ng nhà dân ch& c&a chúng ta không th& b& qua NGUYÊN T& C và S& TH& T. Và đó cũng là nh&ng gì mà m&t ng& i tr& nh& tôi luôn tr&n tr&.